

OPRACOWANIE PYTANIA

Co utrudnia porozumienie między przedstawicielami różnych grup społecznych? Omów zagadnienie na podstawie *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Stanisław Wyspiański, *Wesele*

EPOKA

Młoda Polska

ŹRÓDŁO

ustna.odrabiamy.pl

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

1 O co tak naprawdę pyta komisja

Wesele to diagnoza niemożności porozumienia inteligencji i chłopów mimo pozornego zbratania, którego symbolem jest małżeństwo inteligenta z chłopką. Trzeba nazwać konkretne bariery: wzajemne stereotypy, powierzchowność chłopomanii (moda zamiast realnego zainteresowania), różnice doświadczeń i pamięć historycznych krzywd, wreszcie brak wspólnego języka i celu.

SŁOWA KLUCZE POLECENIA

porozumienie

Nie sama rozmowa, lecz zrozumienie racji drugiej strony i zdolność do wspólnego działania. W *Weselu* ludzie rozmawiają, tańczą i piją razem, a porozumienia nie ma.

grupy społeczne

W dramacie: inteligencja (miejska, artystyczna) i chłopci z Bronowic. Komisja oczekuje przykładów z obu stron, a nie tylko krytyki inteligentów.

utrudnia

Pytanie o przeszkody: każda przywołana scena ma być podpisana nazwą bariery (lekceważenie, idealizacja, pamięć krzywd), bo to one są odpowiedzią.

KOMISJA CHCE USŁYSZEĆ

- ✓ Tezę nazywającą główne bariery porozumienia między inteligencją a chłopami.
- ✓ Trzy konkretne sceny z *Wesela* przypisane do barier: rozmowa Czepca z Dziennikarzem, postawa Pana Młodego, Upiór Szeli i pamięć rabacji, ewentualnie Radczyni z Kliminą.
- ✓ Kontekst historyczny lub literacki, który pokazuje te same bariery poza dramatem, oraz wnioski o warunkach prawdziwego porozumienia.

2 Co wziąć z lektury i jaki kontekst wybrać

Z LEKTURY BAZOWEJ

- Czepiec i Dziennikarz (akt I): chłop pyta o politykę („Cóż tam, panie, w polityce?”), deklaruje, że chłopcy czytają gazety i są gotowi się bić, a inteligent zbywa go, bo woli, by wieś pozostała spokojna i cicha. Bariera protekcjonalności: inteligencja nie traktuje chłopów jak partnerów.
- Pan Młody i Panna Młoda: on zachwyca się jej urodą, strojem i wiejską swobodą, marzy, że będą chodzić boso, a ona przypomina, że „trza być w butach na weselu”. Bariera idealizacji – chłopomania jako moda, która widzi we wsi dekorację, nie realne życie.
- Radczyni i Klimina (akt I): miejska dama pyta jesienią, czy chłopcy już posiali, choć o tej porze się nie sieje, i to ona podsumowuje: „Wyście sobie, a my sobie. Każdy sobie rzepkę skrobie”. Bariera niewiedzy i dystansu – rozdział dwóch światów ogłasza inteligentka, nie chłopka.
- Pan Młody i Gospodarz o rabacji: Pan Młody przyznaje, że jego dziadka chłopcy piłą rżnięli, Gospodarz dodaje, że jego ojca zadźgano, i obaj powtarzają, że „myśmy wszystko zapomnieli”. Bariera pamięci historycznej – pod serdecznością tkwi lęk i krzywda.
- Upiór Jakuba Szeli (akt II): przywódca rabacji ukazuje się Dziadowi, przypomina o chłopskiej rzezi szlachty i chce obmyć się z krwi, by dołączyć do wesela. Symbol krzywdy, która wraca i uniemożliwia szczere zbratanie.
- Koniec aktu II i akt III – złoty róg i chocholi taniec (opcjonalnie): Gospodarz powierza misję Jaśkowi jeszcze w akcie II, a o świcie chłopcy z kosami czekają na sygnał, inteligenci śpią, róg ginie. Finał pokazuje skutek barier: żadna grupa nie potrafi działać razem z drugą.

KONTEKSTY DO WYBORU

HISTORYCZNY

POLECANY

Rabacja galicyjska (1846) i młodopolska chłopomania

W 1846 roku chłopcy pod wodzą Jakuba Szeli napadali w Galicji na dwory i mordowali szlachtę; pół wieku później krakowscy artyści (Tetmajer, Rydel) żenili się z chłopkami z Bronowic, a moda na ludowość ogarnęła inteligencję. Zestawienie tych faktów tłumaczy bariery z dramatu: pamięć krwi z jednej strony, powierzchowna fascynacja z drugiej.

LITERACKI

Przedwiośnie, Stefan Żeromski

Sielanka Nawłoci sąsiaduje z nędzą komorników z Chłodka, a ziemianie nie widzą, jak żyją ich chłopcy; Cezary Baryka dostrzega przepaść, której obie strony nie potrafią nazwać. Podobieństwo do *Wesela*: obyczajowa bliskość nie znosi barier społecznych, a brak wspólnego celu utrwala je nawet w niepodległym państwie.

LITERACKI

Lalka, Bolesław Prus

Wokulski, kupiec z majątkiem, pozostaje dla arystokracji dorobkiewiczem i nigdy nie zostaje przyjęty do jej świata mimo pieniędzy i zasług. Bariera pochodzenia i pogardy działa tu między mieszczaństwem a arystokracją tak samo jak w *Weselu* między inteligencją a chłopami.

3 Mapa wypowiedzi

- 1 Teza: porozumienie między grupami społecznymi uniemożliwiają stereotypy, powierzchowność kontaktów i niezabliźniona pamięć krzywd.
- 2 Rozmowa Czepca z Dziennikarzem: lekceważenie chłopca przez inteligenta jako bariera protekcjonalności.
- 3 Postawa Pana Młodego: chłopomania jako moda – idealizacja wsi zamiast jej zrozumienia.
- 4 Upiór i pamięć rzezi galicyjskiej: historia dzieląca obie grupy mimo deklaracji zgody; chocholi taniec jako symbol wspólnej niemocy.
- 5 Kontekst historyczny (rabacja, młodopolska ludomania) i wniosek: bez wzajemnego szacunku i wspólnego celu zbratanie pozostaje dekoracją.